

LÊ-NIN

TOÀN TẬP

PHRI-DRÍCH ĂNG-GHEN

BÀN VỀ ĐẶC ĐIỂM CỦA CHỦ NGHĨA
LÃNG MẠN KINH TẾ

NHIỆM VỤ CỦA NHỮNG NGƯỜI
DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGÀ

CHÚNG TA TỪ BỎ DI SẢN NÀO?

2

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

V.I. LÊ-NIN

TOÀN TẬP

2

(1895 - 1897)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA
HÀ NỘI - 2005

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Khẳng định chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam hành động là vấn đề có tính nguyên tắc đối với cách mạng Việt Nam; là bước phát triển về nhận thức và tư duy lý luận của Đảng ta trong công cuộc đổi mới, quyết tâm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Những thành tựu mọi mặt do công cuộc đổi mới đất nước mang lại trong những năm qua thật đáng trân trọng và khích lệ, đồng thời đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận cách mạng khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin để giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Với tinh thần đó, việc tìm hiểu, nghiên cứu có hệ thống và vận dụng sáng tạo những tư tưởng, những tinh hoa của chủ nghĩa Mác - Lênin là vô cùng quan trọng và cấp thiết đối với chúng ta hiện nay.

Đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu lý luận của đông đảo bạn đọc, đặc biệt là của các nhà hoạch định chính sách, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu, giảng viên và sinh viên các trường đại học, nhân dịp kỷ niệm 135 năm ngày sinh của Vladimira Ilích Lênin (22-4-1870 - 22-4-2005), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản Bộ sách quý **V. I. Lênin - Toàn tập** gồm 55 tập và 2 tập Tra cứu.

Bộ sách **V. I. Lênin - Toàn tập** ra mắt bạn đọc lần này được xuất bản theo đúng nguyên bản của Bộ **V. I. Lênin - Toàn tập**,

tiếng Việt, do Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội, hợp tác với Nhà xuất bản Tiến bộ, Mátxcova, xuất bản vào những năm 70-80 thế kỷ XX.

* *

*

Tập 2 của Bộ sách **V. I. Lênin - Toàn tập** bao gồm các tác phẩm được V. I. Lênin viết trong giai đoạn những năm 1895 - 1897.

Nội dung chính của tập 2 là tác phẩm trình bày các tư tưởng chủ yếu của chủ nghĩa Mác; những tác phẩm nghiên cứu nhiệm vụ của những người mácxít Nga; những tác phẩm về kinh tế; và một số tác phẩm viết cho độc giả là công nhân. Nội dung những tác phẩm chính trong tập này được phân tích khá toàn diện trong phần *Lời tựa* in ở đầu sách, do Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin (Liên Xô) viết cho lần xuất bản bằng tiếng Việt.

Phần Phụ lục và các Bản chỉ dẫn (với những số trang tương ứng của phần nội dung trong tập) ở cuối sách được trình bày hết sức khoa học và chuẩn xác; đây là phần tra cứu rất bổ ích, góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề trong nội dung tác phẩm, giúp bạn đọc hiểu sâu sắc hơn tư tưởng của V. I. Lênin.

Chú thích cuối trang bằng dấu (*) là của V. I. Lênin; Chú thích bằng chữ số Ả-rập ⁽¹⁾ là của Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương Đảng cộng sản Liên Xô (trước đây).

Hy vọng Bộ sách sẽ là tài liệu nghiên cứu và tham khảo bổ ích cho bạn đọc.

Tháng 3 - 2005

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

LỜI TỰA

Tập hai trong Toàn tập của V. I. Lê-nin gồm những tác phẩm do V. I. Lê-nin viết trong những năm 1895 - 1897.

Nửa sau của những năm 90 được đánh dấu bằng sự phát triển nhanh chóng của chủ nghĩa tư bản ở Nga, số lượng giai cấp công nhân tăng lên và phong trào bãi công lớn mạnh. Thời kỳ thứ hai này trong lịch sử phái dân chủ - xã hội Nga đã được Lê-nin gọi là thời kỳ "thơ ấu và niên thiếu", khi mà phái dân chủ - xã hội bắt đầu mở rộng hoạt động thực tiễn và chuyển từ việc tuyên truyền chủ nghĩa Mác trong một nhóm nhỏ công nhân tiên tiến sang việc cổ động chính trị có tính chất quần chúng. "Hội liên hiệp đấu tranh để giải phóng giai cấp công nhân" Pê-téc-bua do Lê-nin tổ chức vào mùa thu 1895, bao gồm những tiểu tổ công nhân mác-xít, đã thiết lập được mối liên hệ với phong trào công nhân rộng lớn và bắt đầu thực hiện việc thống nhất chủ nghĩa xã hội với phong trào công nhân. "Hội liên hiệp đấu tranh" là mầm mống đầu tiên của một đảng vô sản cách mạng ở Nga, nó đã phát huy ảnh hưởng của mình vượt xa ra ngoài địa phận Pê-téc-bua. Những hội liên hiệp và những nhóm dân chủ - xã hội như thế đã được thành lập cả ở các thành phố và địa phương khác của nước Nga: Mát-xcơ-va, I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, Ki-ép, Xa-ma-ra, Xi-bi-ri, v. v.. Nhiệm vụ trước mắt là phải hợp nhất các tổ chức mác-xít thành một đảng thống nhất, có cơ quan trung ương thống nhất và có cương lĩnh mác-xít.

Các tác phẩm của V. I. Lê-nin viết trong những năm 1895 - 1897 đã đóng một vai trò to lớn trong việc thực hiện nhiệm vụ ấy. Các tác phẩm đó đã chỉ ra những mục tiêu trước mắt và những mục tiêu cuối cùng của cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản, đề ra cho những người dân chủ - xã hội Nga những nhiệm vụ cụ thể và là vũ khí lý luận trong cuộc đấu tranh chống lại phái dân túy: vào thời kỳ đó phái này còn là một trở lực nghiêm trọng về mặt tư tưởng trên con đường của phong trào dân chủ - xã hội.

Một số lớn các tác phẩm in trong tập này chuyên nghiên cứu các nhiệm vụ của những người mác-xít Nga về mặt cương lĩnh, sách lược và tổ chức. Trong số những tác phẩm đó có: "Dự thảo và thuyết minh cương lĩnh của đảng dân chủ - xã hội", "Nhiệm vụ của những người dân chủ - xã hội Nga", "Chúng ta từ bỏ đi sản nào?".

Phần đáng kể trong tập này gồm những tác phẩm mà Lê-nin viết cho độc giả là quần chúng công nhân: các cuốn sách nhỏ "Giải thích luật phạt tiền công nhân các công xưởng và nhà máy" và "Luật công xưởng mới", các tờ truyền đơn "Gửi anh chị em công nhân công xưởng Toóc-nơ-tôn", "Gửi chính phủ Nga hoàng", bài báo "Các bộ trưởng nhà ta nghĩ gì?".

Các tác phẩm kinh tế của Lê-nin chiếm địa vị trung tâm trong tập này, đó là: "Bàn về đặc điểm của chủ nghĩa lãng mạn kinh tế (Xi-xmôn-đi và môn đồ của ông ở nước ta)", "Điều tra về nghề thủ công ở tỉnh Péc-mơ năm 1894 - 1895 và những vấn đề chung về công nghiệp "thủ công"", "Những điều châu ngọc trong kế hoạch không tương của phái dân túy", "Nông trang - trung học và trường trung học cải tạo" và "Bàn về một bài báo ngắn". Trong các tác phẩm này, Lê-nin đã bác bỏ các lý luận dân túy tiểu tư sản, là thứ lý luận phủ nhận khả năng phát triển của chủ nghĩa tư bản ở Nga, đồng thời căn cứ vào một số lớn những tài liệu thực tế, Người chỉ ra rằng nước Nga đang ở trên con đường phát triển tư bản chủ nghĩa.

Tập này mở đầu bằng bài báo điều tang "Phri-đrich Ăng-ghe-n", viết vào mùa thu 1895. Bài báo đã đánh giá một cách sâu sắc và toàn diện Ph. Ăng-ghe-n, được coi là người thầy lỗi lạc nhất — sau Các Mác — của giai cấp vô sản, mà toàn bộ cuộc đời đã gắn liền mật thiết với cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân. Khi tóm tắt thân thế và sự nghiệp của Ph. Ăng-ghe-n, Lê-nin đã nhấn mạnh ý nghĩa các tác phẩm của Ăng-ghe-n và đánh giá tình bạn vĩ đại giữa Mác và Ăng-ghe-n. Trình bày các tư tưởng chủ yếu của chủ nghĩa Mác, Lê-nin chỉ rõ rằng Mác và Ăng-ghe-n, những lãnh tụ của giai cấp vô sản, đã đồng tình với cuộc đấu tranh anh dũng của các nhà cách mạng Nga; Mác và Ăng-ghe-n cho rằng nhiệm vụ trực tiếp và hết sức quan trọng của phái dân chủ - xã hội Nga là giành lấy tự do chính trị; hai ông thấy trước rằng nước Nga cách mạng và tự do sẽ có một ý nghĩa vô cùng to lớn đối với các thắng lợi của phong trào công nhân ở phương Tây.

Vận dụng và phát triển một cách sáng tạo chủ nghĩa Mác, Lê-nin nghiên cứu những nhiệm vụ của những người dân chủ - xã hội Nga về mặt cương lĩnh. Vào cuối năm 1895, khi còn ở trong tù, Lê-nin viết "Dự thảo cương lĩnh" đầu tiên của đảng dân chủ - xã hội, mùa hạ 1896, Người viết "Thuyết minh cương lĩnh" nhằm giải thích tư tưởng và ý nghĩa của các điểm chủ yếu trong cương lĩnh. Hai trước tác này được in trong tập này thành một tác phẩm dưới đầu đề "Dự thảo và thuyết minh cương lĩnh của đảng dân chủ - xã hội". Trong tác phẩm này, Lê-nin đã phân tích sự phát triển của chủ nghĩa tư bản ở Nga và đề ra những mục đích cơ bản và những nhiệm vụ của cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản. Ngay trong dự thảo cương lĩnh đầu tiên, Lê-nin đã nêu lên mục đích cuối cùng của giai cấp vô sản là giành chính quyền, xóa bỏ chế độ tư hữu về tư liệu sản xuất và xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa. "Dự thảo cương lĩnh" còn chứa đựng cả các yếu sách thực tiễn của phái dân chủ -